

Briselē, 2026. gada 11. maijā
(OR. en)

8897/26

ECOFIN 575
UEM 162
ECB
EIB

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2026. gada 4. maijs

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre *Thérèse BLANCHET*

K-jas dok. Nr.: COM(2026) 175 final

Temats: KOMISIJAS ZIŅOJUMS
EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS CENTRĀLAJAI
BANKAI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI
UN REĢIONU KOMITEJAI
Euro ieviešana Bulgārijā

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2026) 175 final.

Pielikumā: COM(2026) 175 final

Briselē, 30.4.2026.
COM(2026) 175 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

**EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS CENTRĀLAJAI BANKAI,
EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU
KOMITEJAI**

Euro ieviešana Bulgārijā

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS CENTRĀLAJAI BANKAI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Euro ieviešana Bulgārijā

Kopsavilkums

2026. gada 1. janvārī Bulgārija kļuva par 21. ES dalībvalsti, kas pāriet uz euro. 62 % bulgāru novērtēja, ka pāreja ir notikusi netraucēti un efektīvi. 78 % uzskatīja, ka viņi ir labi informēti par vienoto valūtu. Īpaši izstrādāta komunikācijas kampaņa, kuru līdzfinansēja ES, nodrošināja, ka iedzīvotājiem, uzņēmumiem un pārvaldes iestādēm tiek sniegta savlaicīga, mērķtiecīga un precīza informācija par euro ieviešanas praktiskajiem aspektiem.

Sagatavošanās pasākumi skaidras naudas pārejai noritēja saskaņā ar plānu. Bulgārijas Nacionālā banka jau iepriekš apgādāja kredītiestādes, kas savukārt divus mēnešus pirms pārejas uz euro piegādāja korporatīvajiem klientiem euro skaidru naudu. Iedzīvotājiem tika nodrošināts pietiekams daudzums euro monētu sākumkomplektu. Uzņēmumi varēja ļoti savlaicīgi pasūtīt euro skaidru naudu no finanšu iestādēm.

Vienu mēnesi ilgais levas un euro skaidras naudas vienlaicīgās apgrozības periods noritēja bez problēmām. 1. janvārī 99 % no visiem bankomātiem valstī bija pieejamas euro banknotes. Komerbankām līdz 2026. gada beigām ir jāmaina levas skaidrā naudā; bez maksas līdz 30. jūnijam, pēc tam par to var iekasēt maksu. Bulgārijas Nacionālajā bankā levas banknotes un monētas var mainīt bez maksas un bez laika ierobežojuma. Arī Bulgārijas pasta nodaļās bez maksas var mainīt skaidru naudu levās, dienas limits ir noteikts 1000 levu un izņēmuma kārtā līdz 10 000 levām noteiktās filiālēs apdzīvotās vietās.

Tāpat kā iepriekšējās pārejās uz euro, sabiedrība pilda bažas par to, kā pāreja uz euro varētu ietekmēt cenas Bulgārijā. Pretēji citām nesenojām pārejām uz euro citās dalībvalstīs Bulgārija neizvēlējās brīvprātīgu rīcības kodeksu uzņēmumiem, lai tie apņemtos koriģēt cenu konversiju un cenu norādīšanu abās valūtās pirms pārejas uz euro. Tā vietā Bulgārijas iestādes veica nepieciešamos pasākumus ļaunprātīgas prakses novēršanai un cenu attīstības uzraudzīšanai, tostarp bieži iegādāto preču cenu publicēšanu tiešsaistē un sankcijas par cenu negodprātīgu paaugstināšanu. Pamatojoties uz pieejamo pierādījumu sākotnējo novērtējumu, šķiet, ka nepamatota cenu pieauguma ietekme uz kopējo inflāciju ir salīdzinoši neliela un kopumā atbilst ietekmei, kas tika novērota iepriekšējās pārejās uz euro. Starp ziņojumā ierosinātiem ieteikumiem turpmākām pārejām uz euro ir intensīva cenu uzraudzība pietiekami ilgā laikposmā attiecībā uz visvairāk apdraudētajām nozarēm.

1. IEVADS

Padome 2025. gada 8. jūlijā nolēma, ka Bulgārija ir izpildījusi nepieciešamos nosacījumus, lai ieviestu euro, un ka no 2026. gada 1. janvāra tiek atcelts tās izņēmuma statuss attiecībā uz dalību vienotās valūtas ieviešanā¹.

Bulgārija kļuva par 21. ES dalībvalsti, kas pāriet uz euro. Tā izmantoja praksi, ko ievēroja visas dalībvalstis, kuras ieviesa euro kopš pirmās pārejas kārtas (1999.–2002. gadā), un rīkojās pēc “lielā sprādziena” scenārija, t. i., euro banknotes un monētas ieguva likumīga maksāšanas līdzekļa statusu euro ieviešanas dienā². Vienu mēnesi ilgais abu valūtu vienlaicīgās apgrozības periods, kura laikā apritē bija gan euro, gan Bulgārijas levas banknotes un monētas, ļāva pakāpeniski izņemt no apgrozības levas skaidro naudu. Šī veiksmīgā pāreja vēlreiz apliecina – ja pāreja ir labi sagatavota, pietiek ar īsu vienlaicīgās apgrozības periodu³.

Saskaņā ar Komisijas apsekojumu par to, vai euro ieviešana vērtējama pozitīvi gan Bulgārijai, gan ES, rezultāti liecina par skaidru kontrastu starp valsts un ES līmeņa novērtējumiem. Valstu līmenī viedokļi dalās. 49 % uzskata, ka euro ieviešana Bulgārijā vērtējama pozitīvi, savukārt 43 % pauž pretēju viedokli. Tas liecina, ka sabiedrības viedoklis tūlīt pēc valūtas nomaiņas bija salīdzinoši polarizēts. Tomēr viedoklis ir izteikti pozitīvāks, kad respondenti novērtē euro ES līmenī. 67 % respondentu uzskata, ka euro ir vērtējams pozitīvi Eiropas Savienībai, savukārt 17 % tam nepiekrīt. Vēl 12 % apgalvo, ka nav izlēmuši, un 4 % nepauž viedokli.

Šajā ziņojumā ir aptverti svarīgākie pārejas procesa aspekti, raugoties no *ex post* perspektīvas un galvenokārt pievēršoties sagatavošanās pasākumiem skaidras naudas pārejai, divu valūtu vienlaicīgās apgrozības periodam, veiktajiem pasākumiem negodprātīgas cenu paaugstināšanas un ar uztverto inflāciju saistītu bažu novēršanai, cenu tendencēm un cenu uztverei, kā arī informēšanai par euro. Attiecīgos aspektos ziņojumā ir iekļauti arī Komisijas ieteikumi par turpmāko iespējamo rīcību, kas jāīsteno Bulgārijas iestādēm, un izdarīti secinājumi, kas var būt noderīgi turpmākajās pārejās.

2. PĀREJAS PRAKTISKIE ASPEKTI

Lielākā daļa bulgāru (62 %) uzskatīja, ka pāreja uz euro bijusi raita un efektīva⁴. Pamatojoties uz to, sīkāk būtu jāaplūko euro pārejas trīs praktiskos aspektus: sagatavošanās pasākumi pārejai uz euro skaidro naudu, gatavība euro praktiskai izmantošanai un vienlaicīgās apgrozības periods, kā arī Bulgārijas levas banknošu un monētu izņemšana no apgrozības.

2.1. Sagatavošanās pasākumi skaidras naudas pārejai

Skaidrās naudas pāreja ir visuzskatāmākais elements vienotās valūtas ieviešanas procesā, jo tajā ir iesaistītas visas finanšu iestādes, uzņēmumi un iedzīvotāji. Šā procesa netraucēta un efektīva gaita ir atkarīga no pienācīgas euro skaidras naudas piegādes visām iesaistītajām pusēm un no banku un uzņēmumu sagatavotības uzņemt ievērojamu papildu darbu.

¹ Padomes Lēmums (ES) 2025/1407 (2025. gada 8. jūlijs) par euro ieviešanu Bulgārijā 2026. gada 1. janvārī, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2025/1407/oj>

² Pirmās kārtas euro zonas valstis ieviesa euro saskaņā ar “Madrīdes scenāriju”, kurā paredzēts trīs gadu pārejas periods (Grieķijai – viens gads).

³ Maltā un Kiprā bija noteikts vienu mēnesi ilgs vienlaicīgās apgrozības periods, savukārt Lietuvā, Latvijā, Igaunijā, Slovēnijā un Slovēnijā tas bija divas nedēļas ilgs.

⁴ Eurobarometra zibensaptauja Nr. 575, 2026. gada 2.–9. februārī veiktā datu vākšana uz vietas.

Lai sagatavotos pārejai uz euro, Bulgārijas monētu kaltuve kopā ar Slovākijas monētu kaltuvi kā apakšuzņēmēju līdz 2026. gada 31. janvārim kopā ar Bulgārijas valsts pusēm izgatavoja aptuveni 528 miljonus euro monētu. Šogad tiks saražoti vēl 190 miljoni monētu. Bulgārija arī iegādājās 15 miljonus 2 euro monētas no citu eurozonas dalībvalstu liekajiem krājumiem un plāno nākotnē iegādāties arī 1 euro monētas saskaņā ar prognozēm un tirgus pieprasījumu.

Monētu paraugu praktiskā derīguma pārbaudes visā eurozonā izmantotajos tirdzniecības automātos neliecināja par nekādām problēmām. Lai sagatavotu iedzīvotājiem paredzētos sākumkomplektus, kuros bija 42 euro monētas no visām Bulgārijas euro monētu nominālvērtībām 10,23 euro vērtībā, tika izmantoti 27,7 miljoni monētu. Bulgārijas naudas kaltuve sagatavoja arī komerciālos sākumkomplektus uzņēmumiem, kas sastāvēja no 10 parastajiem sākumkomplektiem katram uzņēmumam, kuri ietvēra 420 euro monētu vienības visās nominālvērtībās ar kopējo vērtību 102,30 euro. Visbeidzot, Bulgārijas Nacionālā banka aizņēmas vairāk nekā 557 miljonus visu nominālvērtību euro banknošu no citām eurozonas valstu centrālajām bankām.

Bulgārijas Nacionālā banka 2025. gada 3. novembrī sāka nodrošināt finanšu iestādes, t. i., 1520 komercbanku filiāles, ar euro skaidru naudu (priekšpiegāde). Ņemot vērā drošības riskus, kas saistīti ar euro skaidras naudas pārvadājumu biežumu un lielo apjomu, Bulgārijas Nacionālā banka organizēja skaidras naudas pārvadājumus, izmantojot pati savus kravas automobiļus. Komercbankas izmantoja skaidras naudas pārvadājumu uzņēmumu transportlīdzekļus. Līdz 2025. gada 31. decembrim priekšpiegādes ietvaros bija izsniegtas euro banknotes 1,18 miljardu euro vērtībā un euro monētas 59 miljonu euro vērtībā.

Kredītiestādes 2025. gada 3. novembrī sāka nodrošināt 2230 Bulgārijas pasta nodaļas un to lielos komercklientus ar euro banknotēm un monētām (“priekšpiegādes otrā fāze”). Mazāki komercklienti 2025. gada 29. un 30. decembrī varēja saņemt euro skaidru naudu no komercbankām vienkāršotā priekšpiegādes otrās fāzes procedūrā.

Līdz 2025. gada 31. decembrim priekšpiegādes otrās fāzes ietvaros kredītiestādes bija izsniegušas saviem klientiem euro banknotes aptuveni 102 miljonu euro vērtībā. Līdz šim datumam priekšpiegādes otrās fāzes ietvaros klientiem bija izsniegtas euro monētas 30 miljonu euro vērtībā.

2025. gada 31. decembrī priekšpiegādes otrās fāzes līmenis aptvēra tikai 10,7 % no kopējās priekšpiegādes vērtības. Tādējādi 2026. gada janvāra pirmajās banku darba dienās pie dažām banku kasēm veidojās retas, bet nelielas rindas, jo daudzi (galvenokārt mazāki) mazumtirgotāji un uzņēmumi sāka izņemt euro skaidru naudu. Saskaņā ar Bulgārijas iestāžu sniegto informāciju par iemeslu novēlotai priekšpiegādes otrajai fāzei šajā mazumtirgotāju un uzņēmumu grupā, visticamāk, bija nodrošinājuma novilcinātā sniegšana bankām 2025. gada pēdējā ceturksnī, lai finansētu euro banknošu un monētu iepirkšanu pietiekamā daudzumā. Tomēr, izņemot dažas rindas komercbankās janvāra sākumā, netika ziņots par incidentiem, kuros uzņēmumiem, mazumtirgotājiem vai sabiedrībai būtu bijušas problēmas izņemt euro skaidru naudu, arī tāpēc, ka no 2026. gada 1. janvāra 99 % no visiem bankomātiem visā valstī bija pieejamas euro banknotes.

Sākumkomplektu pārdošana sabiedrībai bija ļoti apmierinoša. 94 % no 660 000 pieejamo komplektu tika pārdoti līdz 2025. gada 31. decembrim, un daļai iedzīvotāju pirms pārejas uz euro jau bija pieejama euro skaidra nauda, kas iegūta ceļojumos uz ārvalstīm vai no apmaiņas bankā Bulgārijā. Turklāt tika pārdoti visi sākumkomplekti mazumtirgotājiem. Tas palīdzēja no 2026. gada janvāra pirmajām dienām ātri pāriet uz skaidras naudas atlikuma izsniegšanu euro. Pirmajā reizē, kad notika pāreja uz euro, Bulgārijas Nacionālā banka piedāvāja

mazumtirgotājiem iespēju bankās iegādāties euro monētu ruļļus pēc nominālvērtības, jo mazumtirgotājiem šķita, ka tos ir praktiskāk izmantot nekā sākumkomplektus.

Kā jebkurā pārejā uz euro, saistībā ar priekšpiegādes otro fāzi mazumtirgotājiem un uzņēmumiem, sākumkomplektu tirdzniecību un atgrieztās levas skaidrās naudas kreditēšanu komercbankām un pasta nodaļām gadu mijā bija jāapstrādā liels skaidrās naudas apjoms. Komerccbankas, Bulgārijas Nacionālā banka un *Cash Service Company AD* pārejas laikā pastiprināja savus darbiniekus un arī atvēra īpašus papildu apkalpošanas punktus, lai atvieglotu skaidras naudas operācijas. Pateicoties lielākam kasu skaitam, nebija vajadzības pagarināt darba laiku ilgāk par janvārī noteikto noteikto papildu darba laiku sestdienās, kad bija atvērta Bulgārijas Nacionālā banka, *Cash Service Company AD* reģionālie biroji un dažas komercbankas. Bankas un pasta darbinieki, kas rīkojas ar skaidru naudu, jau labu laiku iepriekš tika apmācīti klātienē vai e-mācībās, ko popularizēja un vadīja Bulgārijas Nacionālā banka, lai sagatavotos raitai euro skaidras naudas apstrādei un levas banknošu un monētu apmaiņai.

2.2. Gatavība euro praktiskai izmantošanai un vienlaicīgas apgrozības periods

Abu valūtu vienlaicīgās apgrozības periods, kura laikā apritē bija gan euro, gan Bulgārijas leva, ilga no 2026. gada 1.–31. janvārim.

Ievērojot plānu un iepriekšējo pamatīgo sagatavošanos, visi tirdzniecības vietu (*POS*) termināļi Bulgārijā 2026. gada 1. janvārī uzreiz pārlēdzās uz euro. 2026. gada 1. janvārī bankomātu jau bija gatavi un pieejami euro banknošu izsniegšanai. 2025. gada decembra beigās bankomātos tika ievietotas 10 euro, 20 euro un vēlāk daļā bankomātu arī 50 euro banknotes, kuras bija gatavas izņemšanai no 2026. gada 1. janvāra. Rekordliels skaits – 99 % no 5691 Bulgārijas bankomāta – bija gatavi izsniegt euro banknotes jau 2026. gada 1. janvārī, un dažas dienas vēlāk šis rādītājs sasniedza 100 %.

Bija pieejami tikai daļēji dati, kuri rādīja, ka salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu vienlaicīgas apgrozības periodā izņemtās skaidrās naudas vērtība gandrīz nemainījās, lai gan mazumtirgotāji pārejas periodā veicināja elektronisko maksāšanas metožu izmantošanu. Tajā pašā laikā karšu maksājumu izmantošana nedaudz (par aptuveni 12 %) palielinājās salīdzinājumā ar 2025. gada janvāri.

Tā kā bija veikti rūpīgi sagatavošanās darbi, finanšu iestādes, kredītiestādes un pasta nodaļas veiksmīgi tika galā ar papildu darba apjomu, kas radās vienlaicīgās apgrozības periodā. Lielākās bankas nodrošināja papildu kases skaidrās naudas pakalpojumiem izvēlētās filiālēs. Vismaz viena komercbanka aicināja klientus, kuriem ir vairāk nekā 200 monētu, doties uz īpaši marķētiem “Eurohubs”, kas bija aprīkoti ar monētu skaitīšanas iekārtām, lai apstrādātu levas monētas un izsniegtu tās euro. Turklāt 2026. gada janvārī sestdienās tika atvērtas arī daudzas komercbanku filiāles.

Bulgārijas levas varēja apmainīt pret euro 1520 banku filiālēs, 2230 pasta nodaļās un Bulgārijas Nacionālajā bankā. Ievērojot noteiktus ierobežojumus (līdz 5000 euro par darījumu vienai personai), Bulgārijas levas varēja bez maksas apmainīt piecos Bulgārijas Nacionālās bankas meitasuzņēmuma *Cash Service Company AD* reģionālajos skaidras naudas pakalpojumu birojos. Levas skaidrās naudas, kas, izmantojot šos kanālus, tikai apmainīta līdz 2026. gada 31. janvārim, kopējā vērtība bija 11,17 miljardi euro.

Saskaņā ar Komisijas aptauju, kas Bulgārijā tika veikta 2026. gada 2.–9. janvārī⁵, 71 % aptaujāto janvāra pirmajā nedēļā bankās neapmainīja vai neizņēma levas skaidro naudu vai euro skaidru naudu. Šis rādītājs bija zemāks nekā dažās no iepriekšējām pārējām, tomēr šāds rezultāts ir apmierinošs⁶. Tas parādīja, ka personas un uzņēmumi ievēro ieteikumu pirmajās dienās vai pat nedēļās veikt maksājumus euro valūtā, vēlams elektroniski, lai izvairītos no garām rindām komercbankās euro ieviešanas pirmajās dienās.

Vienlaicīgas apgrozības periods beidzās bez būtiskiem starpgadījumiem patērētājiem. Jau pirmajā valūtas pārejas darba dienā (2026. gada 5. janvārī) 6 % iedzīvotāju skaidras naudas maksājumus veica tikai euro. 9. janvārī jau 10 % aptaujāto iedzīvotāju maksāja tikai euro skaidrā naudā.

Saskaņā ar Komisijas apsekojumu, kas Bulgārijā tika veikts no 2026. gada 2. līdz 9. februārim⁷, 62 % respondentu uzskatīja, ka rīkošanās ar euro monētām ir vienkārša, un 77 % uzskatīja, ka rīkošanās ar euro banknotēm ir vienkārša; 79 % viegli saprata vērtības euro; 63 % atzina, ka cenu norādīšana abās valūtās ir lietderīga, savukārt 35 % uzskatīja, ka tā nav lietderīga; uz pāreju atskatoties, 52 % respondentu valūtas nomaiņas pirmajā nedēļā neziņoja par problēmām, savukārt ziņotās problēmas galvenokārt attiecās uz garākām rindām (11 %) un bankomātu problēmām (11 %). Ļoti neliela daļa respondentu ziņoja, ka bankomāti īslaicīgi nedarbojas (7 %) vai ka banku kasēs nav pietiekami daudz euro skaidrā naudā (4 %).

Kopumā mazumtirdzniecības nozare labi tika galā ar pārejas procesa izaicinājumiem un divu valūtu vienlaicīgu izmantošanu. Mazumtirgotāji bija labi nodrošināti ar euro skaidru naudu, un netika ziņots par lielām problēmām attiecībā uz rindu veidošanos. 5. janvārī 26 % iedzīvotāju naudas atlikumu saņēma tikai euro.

2.3. Bulgārijas levas banknošu un monētu izņemšana no apgrozības

Tā kā Bulgārijas ekonomikai ir raksturīga plaša skaidras naudas izmantošana, levas skaidrās naudas izņemšana no apgrozības radīja loģiskas problēmas.

Komercbankām un pasta nodaļām līdz 2026. gada beigām (bez maksas līdz 30 jūnijam) ir jāmaina skaidrās naudas levas pret euro. Komercbankas var nolemt iekasēt maksu no 2026. gada 1. jūlija. Bulgārijas Nacionālajā bankā un piecos *Cash Service Company AD* reģionālajos skaidras naudas pakalpojumu birojos levas banknotes un monētas var apmainīt bez maksas un bez laika ierobežojuma. 2026. gada februārī apgrozībā esošās levas vērtība pastāvīgi samazinājās salīdzinājumā ar 2025. gada februārī apgrozībā esošo levas skaidro naudu. 36 % no 2024. gada 31. decembrī apgrozībā esošās levas skaidrās naudas kopējās summas⁸ tika izņemti no apgrozības pirms 2026. gada 1. janvāra. Līdz vienlaicīgas apgrozības perioda beigām 2026. gada 31. janvārī tika izņemti aptuveni 75 % no visas atlikušās apgrozībā esošās levas skaidrās naudas.

Izmantojot dažādus komunikācijas kanālus un plašsaziņas līdzekļus, uzņēmumi un personas tika aicināti vienlaicīgas apgrozības periodā atbilstošos gadījumos izmantot bezskaidras naudas maksājumus, jo ir daudz laika, lai apmainītu levas skaidro naudu, tostarp pēc vienlaicīgas apgrozības perioda beigām. Šī pieeja palīdzēja izvairīties no garām rindām Bulgārijas Nacionālajā bankā un *Cash Services Company AD* reģionālajos birojos, kā arī komercbankās

⁵ Eirobarometra zibensaptauja Nr. 573.

⁶ Attiecīgais rādītājs Igaunijā bija 95 %, Slovākijā — 90 %, Kiprā — 88 %, Maltā — 85 % un Slovēnijā — 96 %.

⁷ Eirobarometra zibensaptauja Nr. 575.

⁸ Jaunākie pieejamie dati par levu, kas bija apgrozībā, pirms sākās izņemšana no tirgus, ir par 2024. gada 31. decembri.

un pasta nodaļās euro ieviešanas pirmajās dienās un nedēļās. Īpašās nedēļas nogales stundas, ko īstenoja Bulgārijas Centrālā banka, t. i., Bulgārijas Nacionālā banka, un vairāk nekā 100 banku filiāles, būtiski ietekmēja valūtas maiņu un palīdzēja samazināt rindas.

Levas banknošu un monētu izņemšana no apgrozības sākās noteiktajā laikā un turpinās veiksmīgi. Euro un levas skaidrās naudas vienlaicīgas apgrozības periodā, kas beidzās 2026. gada 31. janvārī, jau bija apmainītas levas banknotes un monētas 5,7 miljardu euro vērtībā, un lielākā daļa no tām tika apmainītas komercbanku kasēs.

Bulgārijas Nacionālā banka no 2025. gada augusta pakāpeniski sāka nodoto levu monētu demonetizāciju. Demonetizētās monētas tiek pārdotas kā metāllūžņi, kas tiks izkausēti. Atgriezto levu banknošu demonetizācija arī sākās 2025. gada ceturtajā ceturksnī un tika īstenota pakāpeniski.

3. NOAPAĻOŠANA, VIEDOKLIS PAR CENU KONVERSIJAS PAREIZĪBU UN CENU NORĀDĪŠANA ABĀS VALŪTĀS

Tāpat kā iepriekšējās pārejās uz euro, sabiedrība pauda bažas par to, kā pāreja uz euro varētu ietekmēt cenas Bulgārijā. Tādēļ, lai nodrošinātu pārredzamu un godīgu pāreju, bija svarīgi, ka Bulgārijas iestādes īsteno visus nepieciešamos pasākumus negodprātīgas prakses novēršanai.

Obligātā cenu norādīšana abās valūtās (gan levās, gan euro) tika sākta 2025. gada 8. augustā, un šādā veidā cenas būs jānorāda līdz 2026. gada 8. augustam.

Komisijas rīkotajā aptaujā⁹ respondenti skaidri nošķīra dažādus cenu noteikšanas prakses aspektus valūtas nomaiņas laikā un pēc tās. Attiecībā uz cenu konversiju 54 % uzskatīja, ka tā vienmēr vai bieži ir pareiza (28 % – vienmēr, 26 % – bieži). Šis īpatsvars pārsniedz vidējo rezultātu, kas tika konstatēts pēdējās pārejās uz euro (Igaunijā, Latvijā, Lietuvā un Horvātijā). Turpretī 32 % uzskatīja, ka tā reti vai nekad nav pareiza (20 % – reti, 12 % – nekad), savukārt 14 % neizteica viedokli.

Attiecībā uz cenu noapaļošanu vērtējumi ir kritiskāki. Tikai 41 % aptaujāto uzskatīja, ka noapaļošana vienmēr vai bieži ir pareiza (17 % – vienmēr, 24 % – bieži). 47 % uzskatīja, ka noapaļošana reti vai nekad nav pareiza (25 % – reti, 22 % – nekad), un vēl 12 % neizteica viedokli. Tas padara noapaļošanu par visstrīdīgāko cenu noteikšanas aspektu pārejas laikā.

Pozitīvāk uztverts tas, kā īstenota cenu norādīšana abās valūtās. 64 % uzskatīja, ka tā vienmēr vai bieži tiek īstenota pareizi (36 % – vienmēr, 28 % – bieži). Turpretī 25 % uzskatīja, ka tā reti vai nekad nav pareiza (18 % – reti, 7 % – nekad), savukārt 11 % neizteica viedokli.

4. NEGODPRĀTĪGAS CENU NOTEIKŠANAS PRAKSES NOVĒRŠANA

Pretēji citām nesenažām pārejām uz euro citās dalībvalstīs Bulgārija neizvēlējās brīvprātīgu rīcības kodeksu uzņēmumiem, lai tie apņemtos koriģēt cenu konversiju un cenu norādīšanu abās valūtās pirms pārejas uz euro. Bulgārija nolēma neieviest šādu rīcības kodeksu, jo sabiedrība šādus mehānismus uztver negatīvi un Bulgārijas Likumā par euro ieviešanu ir noteikts visaptverošs un detalizēts saistošu pienākumu kopums tirgotājiem. Piemēram, tajā ir noteikti noteikumi par cenu rakstzīmju izvietojumu, lielumu un krāsu periodā, kad cenas tiek norādītas abās valūtās, un tajā ir noteikts, ka mazumtirgotājiem cenas ir jānosaka pārredzami un ikviens cenu palielinājums jāpamato ar objektīviem ekonomiskiem faktoriem. To, kā mazumtirgotāji

⁹ Eurobarometrs Nr. 575.

ievēro šos noteikumus, cieši uzrauga patērētāju tiesību aizsardzības un ieņēmumu iestādes. Tā rezultātā likums atvēl ierobežotu brīvprātīga kodeksa darbības jomu, kurā iespējams pievienot jēgpilnus vai papildinošus standartus.

Tomēr Bulgārijas iestādes izstrādāja un publicēja sīki izstrādātas pamatnostādnes uzņēmumiem par cenu norādīšanu abās valūtās un vienlaicīgās apgrozības periodu. Šajās pamatnostādnēs ir iekļauti vairāki papildu, neobligāti ieteikumi, piemēram, (periodā, kad cenas tiek norādītas abās valūtās) cenas līdz 2025. gada 31. decembrim vispirms norādīt levās un pēc tam izcelt cenas euro. Šī pieeja tika uzskatīta par efektīvāku, lai nodrošinātu skaidrību patērētājiem, vienlaikus izvairoties no riskiem, kas saistīti ar brīvprātīgām marķēšanas vai sertifikācijas shēmām.

Bulgārijas Patērētāju tiesību aizsardzības komisija (*CCP*), Valsts ieņēmumu aģentūra (*NRA*) un Konkurences aizsardzības komisija (*CPC*) atbild par negodprātīgas cenu prakses novēršanu un sodīšanu par to attiecībā uz euro. Patērētāji var sekot līdzi regulāri iegādāto preču cenu izmaiņām un iesniegt sūdzības attiecīgo iestāžu īpašajiem publiskajiem kontaktpunktiem. Sabiedrības paustās bažas galvenokārt ir saistītas ar jautājumiem par cenu norādīšanu un noapaļošanas noteikumu piemērošanu. Kompetentās iestādes rūpīgi izskata visus jautājumus un sūdzības. No dubultās cenu noteikšanas sākuma līdz 2026. gada 31. janvārim visas trīs iestādes kopumā saņēma 23 449 sūdzības.

CCP iesniegtās sūdzības un ziņojumi attiecās uz ekonomikas dalībniekiem dažādās nozarēs un aptvēra gan preces, gan pakalpojumus. Tās ietvēra ikdienas patēriņa preču un pakalpojumu sniedzējus, piemēram, pārtikas un nepārtikas preču mazumtirdzniecību, kā arī dažādus individuālos pakalpojumus, transporta, autobūves, sporta un ar veselības aprūpi saistītus pakalpojumus. Šī plašā darbības joma liecina, ka problēmas, kas saistītas ar cenu norādīšanu abās valūtās, skāra ne vienu vien nozari, bet ietekmēja vairākas patērētāju izdevumu jomas euro ieviešanas laikā.

Lielākā daļa *CCP* saņemto sūdzību attiecas uz mazumtirdzniecības ķēdēm (lielveikaliem), kā arī uz transporta pakalpojumu, kosmētikas (skaistumkopšanas) pakalpojumu, tiešsaistes platformu pakalpojumu un citu galalietotājiem paredzētu pakalpojumu cenu pieaugumu.

CCP izdeva 383 administratīvo pārkāpumu ziņojumus. Šie gadījumi pamatoja administratīvo sankciju piemērošanu saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

Līdz šim ir atrisināti vairāk nekā 50 % no visām *CCP* reģistrētajām lietām. Šis rezultāts atspoguļo agrīnas iejaukšanās un korektīvo pasākumu efektivitāti, jo īpaši situācijās, kad pārkāpumi bija netīši un ekonomikas dalībnieki nekavējoties rīkojās, lai panāktu savas prakses atbilstību likumā noteiktām prasībām.

CCP pabeidza aptuveni 80 lietas, izdodot oficiālus brīdinājumus ekonomikas dalībniekiem. Pārkāpumi, par kuriem tika izdoti brīdinājumi, galvenokārt attiecas uz trūkstošām cenu norādēm euro, dažādu burtu izmēru vai krāsu izmantošanu cenām, kas norādītas Bulgārijas levās un euro, kā arī nesamērīgi mazu burtu izmantošanu valūtas denominācijai. Brīdināšanas mehānisms ir izrādījies efektīvs preventīvs instruments, kas ļauj ātri panākt atbilstību, neradot vajadzību pēc tūlītējām sankcijām.

Lielākā daļa saņemto sūdzību, ko saņēma *NRA*, attiecas uz ļaunprātīgu praksi pārtikas preču veikalos, lielveikalos, autostāvvietās, frizētavās un skaistumkopšanas salonos. Tika izdoti aptuveni 400 administratīvo sodu rīkojumi, no kuriem 102 ir izbeigti, tostarp 8 procedūras ir izbeigtas ar *NRA* brīdinājumiem. Deviņdesmit četri procesi ir izbeigti, uzliekot naudas sodu.

Līdz šim *CPC* ir saņēmusi aptuveni 30 sūdzības par nepamatotu cenu pieaugumu, jo īpaši no 2026. gada 1. janvāra. Dažas sūdzības attiecās uz tiesību aktu neievērošanu: neskaidru cenu norādīšanu euro un levās un skaidras naudas atlikuma izdošanu euro valūtā dubultās valūtas apgrozības periodā. Visas sūdzības tika nosūtītas kompetentajām iestādēm – *NRA* un *CCP*.

Kopumā bulgāri cenu norādīšanu abās valūtās uzskatīja par noderīgu praksi, kas atvieglo cenu salīdzināšanu un palīdz tiem pierast rēķināt jaunajā valūtā. Saskaņā ar Eiropas Komisijas aptauju, kas tika īstenota 2026. gada janvārī¹⁰, gandrīz divas trešdaļas Bulgārijā aptaujāto (63 %) apgalvoja, ka tie uzskata cenu norādīšanu abās valūtās pārejas periodā par noderīgu. Šī procentuālā daļa atbilst pēdējai pārejai uz euro (Horvātijā). Turklāt 64 % no 2026. gada janvārī aptaujātajiem bulgāriem bieži vai ļoti bieži uzskatīja, ka cenu norādīšana abās valūtās ir īstenota pareizi, kas nepārprotami pārsniedz vidējo rādītāju, kāds bija pēdējoreiz, kad notika pāreja uz euro (Igaunijā, Latvijā, Lietuvā un Horvātijā).

Kopumā Bulgārijas iedzīvotājus joprojām uztrauc euro radītā ietekme uz cenām un ļaunprātīga cenu noteikšanas prakse¹¹. Tāpēc ir ieteicams turpināt rūpīgi uzraudzīt cenu norādīšanu abās valūtās, konvertācijas un noapaļošanas noteikumu pareizu piemērošanu un cenu attīstību līdz 2026. gada 8. augustam, kad beidzas cenu norādīšana abās valūtās.

5. CENU TENDENCES UN CENU UZTVERE

Tāpat kā iepriekšējās pārejās uz euro, tūlīt pēc notikušās pārejas uz euro ir plaši izplatītas bažas par ietekmi uz cenām, un tas palīdz izskaidrot ar cenām saistīto bažu pastāvīgo klātbūtni apsekojumā.

Atbildot uz jautājumu, vai, viņuprāt, euro palīdzēs saglabāt cenu stabilitāti Bulgārijā vai, gluži pretēji, palielinās inflāciju, rezultāti nepārprotami liecina, ka bažas par inflāciju ir skaidrā pārsvarā. 66 % aptaujāto (kas ir nedaudz vairāk nekā iepriekšējās pārejās uz euro)¹² uzskata, ka euro palielinās inflāciju Bulgārijā. Turpretī 21 % Bulgārijas iedzīvotāju uzskata, ka euro palīdzēs saglabāt cenu stabilitāti, un šis atbilžu procentuālais rādītājs atbilst pēdējā pārejā uz euro saņemto atbilžu procentuālajam rādītājam¹³.

Ņemot vērā iepriekš minēto, pirmie pieejamie dati liecina, ka euro ieviešanai bija tikai neliela ietekme uz inflāciju. Faktiskā mēneša inflācija 2026. gada janvārī bija 0,6 %, kas ir tikai par aptuveni 0,1 procentpunktu augstāka, nekā tika prognozēts Eiropas Komisijas rudens prognozes laikā, kurā nebija iekļauti nekādi konkrēti palielinājumi no janvāra saistībā ar pāreju uz euro. Zemākas, nekā gaidīts, inflācijas ietekmes izlīdzināšana attiecībā uz neapstrādātu pārtiku norāda uz kopējo ietekmi 0,2 procentpunktu apmērā, kas atbilst iepriekšējās pārejās novērotajai īstermiņa ietekmei. Janvāris ir mēnesis ar augstāko vidējo mēneša inflāciju Bulgārijā, un, kā tas ir vēsturiski, arī 2026. gada janvārī inflāciju galvenokārt noteica sezonāli faktori, piemēram, administratīvo cenu pieaugums, īres cenas, komunālie pakalpojumi un citi kārtējie maksājumi. Aplūkojot apakškategorijas, attiecībā uz pakalpojumiem 2026. gada janvārī reģistrēts ievērojams mēneša cenu pieaugums 1,4 % apmērā, bet tikai puse no šā pakalpojumu cenu pieauguma pārsniedz Eiropas Komisijas rudens prognozē izteiktās¹⁴.

¹⁰ Eiropas Komisijas zibensaptauja Nr. 575.

¹¹ Eiropas Komisijas zibensaptauja Nr. 575.

¹² Horvātijā – 62 %, Lietuvā – 58 % un Latvijā – 57 %.

¹³ Horvātijā – 25 %, Lietuvā – 26 % un Latvijā – 19 %.

¹⁴ Pakalpojumu kategorijā ievērojams pieaugums tika reģistrēts atpūtas, sporta un kultūras (1,1 %), kā arī restorānu un izmitināšanas (1,7 %) kategorijas. Citu kategoriju vidū janvārī tika reģistrēts pārtikas un

Iepriekšējās pārejas uz euro ir parādījušas, ka lokālie mazie veikaliņi un pakalpojumu sniedzēji ir tā nozare, kurā ir izteiktākā tendence ļaunprātīgi palielināt cenas euro ieviešanas periodā. Lai gan šo uzņēmumu piedāvātās preces un pakalpojumi neaizņem lielu daļu standarta patēriņa grozā, kas tiek izmantots inflācijas mērīšanai, tomēr pircēji mēdz šīs preces iegādāties vai pakalpojumus izmantot regulāri un ļoti bieži — individuāli [kā vienu vienību], kas padara cenas izmaiņas šādām precēm un pakalpojumiem ļoti pamanāmas. Savukārt attiecībā uz precēm, kuras tiek pirktas retāk, citas labvēlīgākas cenu izmaiņas patērētājiem var nebūt tik pamanāmas. Tā rezultātā uztvertā inflācija bieži vien pārsniedz faktisko inflāciju.

Nepamatota cenu kāpuma šķietami nelielā vispārējā ietekme uz inflāciju ir skaidrojama arī ar Bulgārijas iestāžu ātrajiem politiskās atbildes pasākumiem. Inspekcijas veikto pārbaužu rezultātā tika izlabotas “uzpūstās” cenas, un tās kalpoja kā preventīvi pasākumi turpmāku nepamatotu cenu palielināšanas gadījumu novēršanai.

Saskaņā ar iedibināto praksi, kas tika izmantota pēc euro ieviešanas citās dalībvalstīs, *Eurostat* izvērtēs cenu izmaiņas Bulgārijā pēc pārejas uz euro. *Eurostat* ziņojums ir sagaidāms 2026. gada otrajā pusē.

6. PRIEKŠSTATS PAR EURO UN KOMUNIKĀCIJA PAR TO

Pēc tam, kad Padome 2025. gada 8. jūlijā pieņēma labvēlīgu lēmumu, Bulgārija ir sākusi vērienīgu komunikācijas kampaņu saskaņā ar valsts komunikācijas stratēģiju¹⁵. Kampaņas mērķis bija nodrošināt, lai Bulgārijas iedzīvotāji, tostarp neaizsargātās grupas un attālo reģionu iedzīvotāji, būtu skaidri, objektīvi, precīzi, ātri un pienācīgi informēti par ietekmi un praktiskajām izmaiņām, kas saistītas ar pāreju no levas uz euro. Tas bija vēl jo vairāk nepieciešams tāpēc, ka sabiedrības atbalsts euro ieviešanai bija pieticīgs – 2025. gada jūnijā Bulgārijā to atbalstīja tikai 49,2 % iedzīvotāju.

Bulgārijas iestādes ir rīkojušās enerģiski, izveidojot tīmekļa vietni (<http://evroto.bg>), organizējot vairākus pasākumus un prezentācijas visā valstī, reklāmas kampaņu Sofijas metro un uz informācijas stendiem galveno ceļu malās, sagatavojot drukātus materiālus sabiedrībai un uzņēmumiem, izvietojot reklāmas klipus televīzijā un radio, rīkojot digitālu kampaņu un cita starpā veicot pasākumus, kuru mērķauditorija ir neaizsargātas personas. Bulgārijas Nacionālās bankas tīmekļa vietnē bija arī īpaša sadaļa ([Българска народна банка](#)), kurā regulāri tika publicēti svarīgākie jautājumi un atbildes par euro ieviešanu.

Bulgārijas Nacionālās bankas un Finanšu ministrijas kopīgo valsts informācijas kampaņu koordinēja Finanšu ministrija, un to atbalstīja citas iestādes un ieinteresētās personas, piemēram, Patērētāju aizsardzības komisija, Bulgārijas Republikas Pašvaldību nacionālā asociācija, bankas, pasta nodaļas un mazumtirgotāji. To atbalstīja arī arodbiedrības, un neaizsargātu cilvēku uzrunāšanā svarīga loma bija Bulgārijas Ekonomikas un sociālo lietu padomei. Kampaņu aktīvi atbalstīja arī Eiropas Centrālā banka, izmantojot dažādus pasākumus un iniciatīvas, piemēram, semināru žurnālistiem Frankfurtē un digitālu kampaņu.

Saskaņā ar partnerības nolīgumu un tam sekojošo dotācijas nolīgumu, kurus parakstīja Bulgārijas Finanšu ministrija un Eiropas Komisija, komunikācijas kampaņu līdzfinansēja Komisija (tāpat kā iepriekšējās pārejās Komisija nodrošina līdzfinansējumu līdz pat 50 %

bezalkoholisko dzērienu cenu pieaugums par 0,9 %, un ķermeņa kopšanas, sociālās aizsardzības un dažādu preču un pakalpojumu kategorijā tika reģistrēts cenu pieaugums 3,1 % apmērā.

¹⁵ <https://www.minfin.bg/en/1570>

apmērā no attiecināmajām izmaksām, kopējām izmaksām nepārsniedzot 1 euro uz vienu iedzīvotāju; Bulgārijas gadījumā saskaņotā maksimālā summa ir 2,6 miljoni euro).

Šī kampaņa palīdzēja īstenot netraucētu pāreju uz euro; to apliecina Eiropas Komisijas aptauja, kurā 78 % Bulgārijas iedzīvotāju uzskatīja, ka ir labi informēti par euro ieviešanu, 62 % novērtēja, ka process ir noritējis netraucēti un efektīvi, un 52 % apgalvoja, ka tiem nebija nekādu problēmu, pirmajā nedēļā bankās mainot levas skaidro naudu uz euro vai izņemot euro skaidro naudu¹⁶.

Plašsaziņas līdzekļi (gan valstu, gan reģionālie plašsaziņas līdzekļi) palīdzēja palielināt informētību par euro ieviešanas praktisko ietekmi uz cilvēku dzīvi. Plašsaziņas līdzekļu vēstījumu tonis laikā ap 2026. gada 1. janvāri – dienu, kad notika pāreja uz euro, – kopumā bija vērsti uz faktiem un pozitīvi, un valstu plašsaziņas līdzekļi uzsvēra, ka pāreja uz euro ir nozīmīgs sasniegums, kas nostiprinās Bulgārijas lomu ES.

Tomēr, kā minēts iepriekš, sabiedrības viedoklis par euro priekšrocībām joprojām ir sašķelts – 49 % Bulgārijas iedzīvotāju uzskata, ka euro nāk par labu viņu valstij, un 43 % pauž pretēju viedokli¹⁷. Tas varētu būt skaidrojams ar bažām par ievērojamu cenu pieaugumu, kas bija plaši izplatīts vairākus mēnešus pirms valūtas maiņas un ko ieinteresētās personas uzskata par labi organizētu dezinformācijas kampaņu. Jāatzīmē, ka viedokļi ir izteikti pozitīvāki, kad Bulgārijas iedzīvotāji novērtē euro no ES perspektīvas, un 67 % respondentu uzskata, ka euro ieviešana ES kontekstā ir vērtējama pozitīvi.

Lai palīdzētu palielināt informētību par pāreju uz euro un popularizētu pozitīvu vēstījumu, Eiropas Komisijas Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts atbalstīja valsts kampaņu ne tikai ar preses pasākumiem, žurnālistu semināriem Briselē un Sofijā un vizuāliem materiāliem (tostarp *Charlemagne* ēkā izvietotiem reklāmkarogiem, kas sveic Bulgāriju eurozonā), bet arī kopā ar Eiropas Komisijas Komunikācijas ģenerāldirektorātu ar ļoti pamanāmu sociālo mediju kampaņu, lai parādītu euro priekšrocības (*Instagram* tika sasniegti aptuveni 1,9 miljoni lietotāju un *Facebook* – 3,7 miljoni).

7. SECINĀJUMI PAR BULGĀRIJAS PĀREJU UZ EURO UN IETEIKUMI TURPMĀKAJĀM PĀREJĀM UZ EURO

Pāreja uz euro Bulgārijā bija labi sagatavota, labi organizēta un noritēja raiti. Finanšu iestādes, uzņēmumi un iedzīvotāji bija pienācīgi nodrošināti ar euro skaidro naudu vēl pirms pārejas.

Ņemot vērā joprojām konstatējamās sabiedrības bažas par cenu pieaugumu, Bulgārijas iestādēm būtu jāturpina intensīvas cenu pārbaudes, lai nodrošinātu, ka cenas tiek pareizi norādītas, ierobežotu nepamatotu cenu pieaugumu un attiecīgā gadījumā piemērotu pienākumus, kas noteikti patērētāju aizsardzības un konkurences tiesību aktos.

Ņemot piemēru no Bulgārijas, cenu uzraudzībai turpmākajās pārejās uz euro vajadzētu būt intensīvai un tā jāveic pietiekami ilgā laikposmā attiecībā uz visvairāk apdraudētajām nozarēm, lai varētu identificēt un ātri novērst nepamatotu cenu pieaugumu. Tas ļautu labāk koncentrēt pārbaudes un politikas pasākumus uz potenciālajiem pārkāpējiem, vienlaikus samazinot subjektīvu novērojumu izplatību un kļiedējos nepamatotas bažas sabiedriskajās diskusijās.

¹⁶ Eiropas Komisijas aptauja Nr. 575

¹⁷ Eiropas Komisijas aptauja Nr. 575, 2026. gada 2.–9. janvārī veiktā datu vākšana uz vietas.

Turpmācākajās pārejās uzmanība būtu jāpievērš nesaistoša uzņēmējdarbības rīcības kodeksa priekšrocībām un trūkumiem, nevis stingrai patērētāju aizsardzības un konkurences tiesību aktu piemērošanai. Šie plusi un mīnusi būtu jāizvērtē, ņemot vērā Bulgārijas pieredzi, no vienas puses, un citu dalībvalstu pieredzi, kuras ir pārgājušas uz euro un kurām ir šāds rīcības kodekss, no otras puses.

Tā kā cenu norādīšana abās valūtās ir saistīta ar izmaksām un cilvēki salīdzinoši ātri iepazīstas ar vienoto valūtu, obligāto cenas norādīšanas abās valūtās periodu varētu saglabāt vienu gadu.

Attiecībā uz monētu priekšpiegādes otro fāzi uzņēmumiem dalībvalstis, kas nākotnē pievienosies euro, varētu apsvērt iespēju sekot Bulgārijas piemēram, nodrošinot uzņēmumiem dažādu nominālvērtību monētu ruļļus, nevis vairāku monētu sākuma komplektus, jo monētu ruļļi uzņēmumiem ir izrādījušies ērtāki un mazāk apgrūtināši nekā sākuma komplekti.

Bulgārijas pieredze apstiprina, ka komunikācija un sabiedrības informēšanas kampaņa ir svarīgas, lai pāreja uz euro noritētu raiti.

Ņemot vērā salīdzinoši īso laiku starp pozitīvo konverģences ziņojumu un pārejai noteikto datumu, dalībvalstīm, kas vēl tikai gatavojas pārejai uz euro, vajadzētu izmantot Bulgārijas pieredzi attiecībā uz nepieciešamo komunikācijas pakalpojumu iepirkumu, sadalot līgumu par komunikācijas pakalpojumiem daļās, lai veiksmīgāk novērstu iespējamu aizkavēšanos un nodrošinātu plānu neparedzētiem gadījumiem.